počet 4 více těhotenství se týkal 3,7 % žen s těhotenstvím v anamnéze. Dále bylo zjištěno, že 15 % pacientů nedodržovalo režimová opatření, což lze považovat za rizikový faktor progrese CVD.

Projevy a příznaky CVD

Průměrný počet symptomů CVD na 1 pacienta byl 3,5. Příznaky zahrnovaly bolest, křeče, retikulární žíly, pocit napětí, pocit těžkých nohou, pocit otoku, otok, varixy a kožní změny. Medián počtu symptomů 3 mělo 29 % zařazených. Jediný symptom byl popsán u 7 % zařazených, 2 symptomy u 20 %, 4 symptomy u 22 %, 5 symptomů u 13 %, 6 symptomů u 6 % a ≥7 symptomů u 5 % pacientů.

První příznaky CVD se nejčastěji objevily mezi 31. a 50. rokem věku. Rozložení vzniku symptomů CVD v jednotlivých dekádách života ukazuje Obr. 1.

Stadium CVD

Většina pacientů (61 %) měla stadia CVD 2 nebo 3 dle CEAP klasifikace. Rozložení stadií ukazuje Obr. 2. Nejtěžší stadia byla častější ve vyšším věku ($p < 0,0001$). Zatímco stadia C0 a C1 byla nejčastější u pacientů do 50 let (65,3 %, resp. 56,4 %) a stadia C2–C4 ve věkové skupině 51–70 let (43,9 %, 46,2, resp. 46,7 %), nejtěžší stadia CVD (C5 a C6) se vyskytovala nejčastěji u pacientů starších 70 let (58,6 %, resp. 63,6 %). Toto rozložení dokládá progredující charakter onemocnění.

Další žilní onemocnění

Kromě CVD mělo další žilní onemocnění v anamnéze 1 019 pacientů, což je zhruba třetina zařazených. Z nich šlo nejčastěji o hemoroidální onemocnění (49,7 %), dále o tromboflebitidu (36,6 %) a flebotrombózu (27,3 %).

Zobrazovací vyšetření

Duplexní ultrasonografie byla provedena pouze u necelé poloviny (47 %) pacientů. V pětině případů navíc před ≥5 lety. Lékaři zaznamenali, že toto objektivní zobrazovací vyšetření podstoupilo 26,2 % pacientů v roce 2022, 22,7 % v roce 2021, 14,0 % v roce 2020, 9,4 % v roce 2019, 4,7 % v roce 2018, 3,5 % v roce 2017 a 19,5 % v letech 1985–2016.

Obr. 1. *Věk při vzniku příznaků CVD*

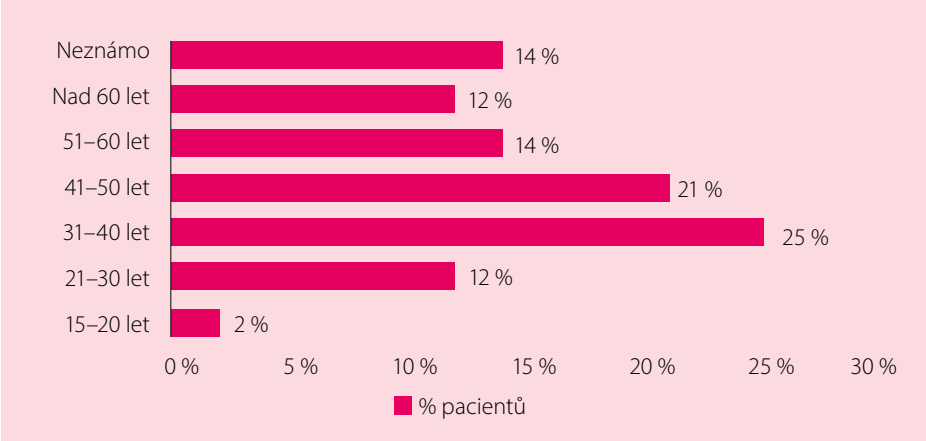

Obr. 2. *Rozložení stadií CVD*

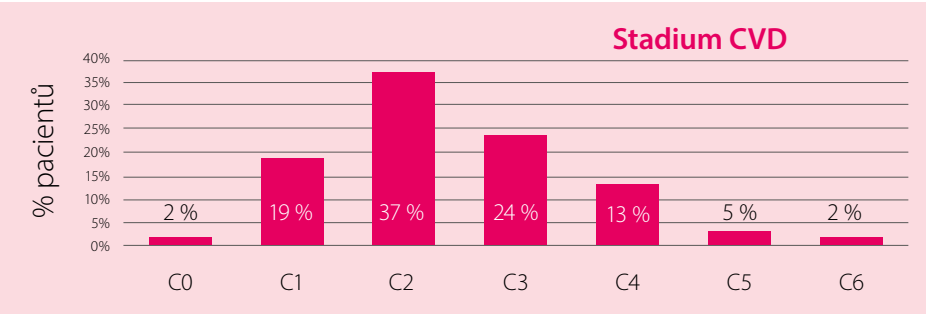

Tab. 1. *Věk zahájení léčby CVD ve vztahu k věku výskytu prvních symptomů*

Věk v době 1. příznaku CVD	Léčba zahájena ve věku						Léčba CVD zahájena se zpožděním
	15–20 let	21–30 let	31–40 let	41–50 let	51–60 let	> 60 let	
15–20 let	26	16	6	2	1	2	**55 %**
21–30 let	0	184	76	35	15	9	**48 %**
31–40 let	0	0	399	156	52	25	**45 %**
41–50 let	0	0	0	426	104	40	**33 %**
51–60 let	0	0	0	0	303	92	**30 %**
> 60 let	0	0	0	0	2	321	-

Zahájení léčby CVD

Léčba CVD byla u významné části pacientů (30–55 %) zahájena pozdě. Jak ukazuje tabulka 1, příznaky CVD jsou podceňovány zejména u mladších pacientů. Zpoždění léčby oproti výskytu prvních symptomů CVD v průměru o ≥ 10 let bylo zjištěno u 55 % pacientů, u nichž se symptomy rozvinuly do 20 let věku, u 48 % pacientů s rozvojem prvních příznaků mezi 21. a 30. rokem věku, u 45 % pacientů s prvními příznaky ve věku 31–40 let, u 33 % pacientů s prvními příznaky ve věku 41–50 let a u 30 % pacientů, kteří zaznamenali první symptomy CVD mezi 51. a 60. rokem věku.

Pokud se týká stadia CVD, léčba byla zahájena nejčastěji ve stadiu C2, které odpovídá výskytu varixů. Pouze u 2,1 % pacientů byla léčba podávána již ve stadiu C0, u 13,6 % byla zahájena ve stadiu C1, u 25,5 % ve stadiu C2, u 12,3 % až při rozvoji otoku (stadium C3), u 4,3 % dokonce až ve stadiu kožních změn a vyskytli se dokonce i pacienti (1,6 %), u nichž byla léčba CVD iniciována až při/po výskytu bércových vředů (C5/C6), (Obr. 3 A). U 40,6 % pacientů zařazených do průzkumu nebylo stadium CVD při zahájení léčby známo.

Jak odpovídá nejčastějšímu stadiu C2 při zahájení léčby, nejčetnějším symptomem v době nasazení terapie byly varixy. To naznačuje, že hlavním důvodem zahájení léčby CVD je mnohdy stále kosmetický problém. Četnost dalších příznaků CVD při zahájení léčby ukazuje Obr. 3 B.

Chirugická léčba CVD

Chirurgický zákrok v rámci léčby CVD postoupilo 23,4 % zařazených, 43 % z nich opakovaně: 30 % mělo za sebou 2 zákroky, 8 %